

Izhaja vsa torek in soboto ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodajase v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekalšču po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Štrajk kranjskih učiteljev.

V dan 4. septembra t. l. vabljeni so bili vsi učitelji in učiteljice jednega šolskega okoliša na Kranjskem k običajni učiteljski konferenci v Ljubljano. Temu vabilu odzvali so se vsi člani konference, ki so v to vezani po postavi, namreč 28 učiteljev in 4 učiteljice. Toda pred začetkom zborovanja ustane jeden učitelj in izjavi v imenu vseh tovarišev in tovarišic, da se ne udeležijo zborovanja dotlej, dokler se ne ugotovi upravičenim zahtevam učiteljstva glede povišanja plač.

Govornik je naglašal v svojem nagovoru, da je kranjsko učiteljstvo najslabeje plačano v Avstriji, da dobiva učitelj kot najnižjo plačo 800 K, kot najvišjo pa le 2080 K, da vlada vsled vedno večje draginje med učiteljstvom beda in vsestransko pomanjkanje. Naglašal je potem, da so učitelji poskusili postavnim potom priti do zboljšanja svojega neznoznega stanja, a zaman. Ta korak ni naperjen proti vladi in prizadetim oblastim, marveč je le izraz obupa in skrajne mizerije, ki neprestano gloda na učiteljstvu in njegovih družinah.

Umevno, da ta korak ni le presepetil prizadete oblasti, marveč vzbudil pozornost tudi v drugih krogih na Kranjskem in drugod.

Isto tako je lahko umljivo, da se je razpravljalo ta redki dogodek v različnih listih. Tudi »Neue Freie Presse« je prinesla v svojem številu z dne 18. septembra t. l. poseben članek o tej zadevi, najbrže iz peresa merodajnega in uplivnega činitelja na Kranjskem, ki dobro pozna zadevne žalostne razmere v imenovani kronovini. V tem članku pripoveduje pisatelj najprej o dogodku, kako se je vršil, a potem razvija različne misli in nasvete, katere je treba resno v poštev jemati, in s katerimi se tudi mi vjemamo, ker veljajo isto tako in deloma še v višji meri za naše goriške razmere.

Člankar pravi med drugim: Onemoglost kranjske dežele na gospodarskem polju in posebnost avstrijskih šolskih določb, da morajo dežele vzdrževati šole

in nositi vse tozadevne stroške, dočim si je država pridržala vodstvo in nadzorstvo ljudskega šolstva, ne da bi z belicem prispevala v to svrhu, onemogočujeta učiteljstvu, da potrka v zadevi zboljšanja plač na prava vrata. Vlada pošilja učitelje k deželnim zborom, katerim je po zakonu dolžnost potrebno priskrbeti v ta namen, dočim jih zadnji odganjajo z izgovorom, da dežela ne more prenašati te butare ter naj jim vlada pomaga, katera si je pridržala ves vpliv na ljudsko šolstvo.

Temu je z našega stališča pripomniti: Če vlada kje v Avstriji onemoglost na gospodarskem polju, vlada med našimi kmeti in posestniki; če je obtežen posestnik in kmet kje v Avstriji z davki in različnimi dokladi, je v najvišji meri obtežen naš slovenski posestnik trpin, kar smo že često dokazali in bomo dakazovali, dokler se te tartarske razmere ne predrugačijo. A kljub temu niso odganjali naši poslanci učiteljstva od vrat deželnega zbora, marveč so se sami obrnili do vlade, naj jim dovoli novih virov in sredstev v pokritje višjih zahtev ljudskega učiteljstva. Vlada sama in kar je zmernih in treznomislečih učiteljev priznavajo, da ni mogoče višje obremeniti z dokladi osobito slovenski del naše pokrajine; a če poslanci zahtevajo v označeno svrhu novih virov, jih vlada ne dovoli. Kako naj se pri teh odnosih pomaga?

Učitelji kranjski, kjer so razmere mnogo ugodnejše od naših, so se obrnili naposled po dolgem tavanju v temoti na pravo odreso, namreč na vlado ter ji indirektno povedali, da je ugodna rešitev njihovega vprašanja od nje odvisna. Ali naj učiteljstvu direktno pomaga, ali pa dovoli novih virov deželi, da bode ta sploh zamogla učiteljstvu pomagati. Želeti bi bilo, da bi se tudi nekateri naši učitelji na to stran zmodrili. Samo vpitje »vi ste naši očetje, vi morate dati, nam nič mari, kje vzamete« — ne pomaga dosti, s tem se vprašanje ne reši. Kjer nič ni, tudi vojska ne vzame. Trkati je treba v prvi vrsti na vladne duri ter isti odločno povedati, da je

ugodna rešitev učiteljskega vprašanja odvisna le od nje. V posebnem članku hočemo dokazati, kako malo dobre volje je potrebno na Goriškem od strani vlade, da bi se to vprašanje konečno ugodno rešilo v prilog učiteljstvu in davkoplačevalcem. V članku, katerega hočemo prihodnjič priobčiti, hočemo dokazati, da niti ne zahtevamo od vlade, da bi segla v to svrhu v državno blagajno, marveč da zadostuje, ako pripusti deželi neke ugodnosti, katere je leta in leta pripuščala privatnim podjetnikom — milijonarjem.

Člankar pravi nadalje v označenem članku, da je vlada drage volje položila na žrtvenik devet milijonov kron za povišanje duhovniških plač, zakaj ne stori ničesar tudi za trpeče učiteljstvo. To je vzbudilo in vzbuja veliko nevoljo med kranjskim učiteljstvom nasproti vladi.

To stališče člankarja in kranjskega učiteljstva, ki je menda za njim, je pač različno od onega naših šovinistov. Prvi ne zavidajo dušnemu pastirju zboljšanja gmotnega stanja, ki je v mnogih slučajih isto tako pičlo ali še slabeje od učiteljevega in katero si mora priberačiti na način, ki je za omikanega človeka poniževalen in sramoten, marveč zahtevajo od vlade konsekvenco. »Ako si pomagala jednemu stanu, kateri je potreben, pomagaj tudi drugemu, ki je isto ali še bolj potreben«, to je jedro tega postopanja in te pisave. Proti taki nameri ne bode stalno ugovora od nobene strani, pač pa se mora ostro obsojati zavijanje resnice, hujskanje proti duhovščini in ljudskim zastopnikom, sploh zlobno bobnanje, ki se je vršilo od izvestne strani povodom povišanja duhovskih plač.

Iz obširnega članka v »Neue Freie Presse« moramo navesti in pojasniti še jedno misel oziroma predlog, ki se stavi vladi. Člankar piše: »Interesi države in človeške družbe zahtevajo, da se pomaga učiteljskemu stanu ne le moralno, ampak tudi gmotno, kajti le učiteljstvo, katero ne mučijo ekzistenčne skrbi in od njih otrovane posledice, se zamore posvetiti zvesto in z veseljem svojemu poklicu, natanko spolnovati svoje dolžnosti ter z

vsemi močmi delati v povzdigo in razcvit šolstva in v prospeh države. Tudi naj država pomaga, če dežela kranjska iz sebe pomagati ne more.«

Tudi to podpišemo z obema rokama in se vjemamo s predlogom, naj vlada pomaga kranjskemu učiteljstvu, če in ker dežela sama ne more. Toda usmiljeni Bog! Ako Kranjci ne morejo več prenašati butare, ki bi jim nalagalo zvišanje učiteljskih dohodkov, kaj naj rečemo k temu pa mi?

Kranjska nalaga za deželni zalag, za deželne ceste in insolventne bolnike 40% na izravne davke in 40% na užitnino od vina, mošta in mesa. A pri nas plačuje sežanski šolski okraj za iste potrebščine 160 do 190%, goriška okolica in tolminski šolski okraj pa 150 do 160% na izravne davke in 100% na užitnino.

Ugovarjalo se bode, da imajo tudi Kranjci poleg deželnih cest tudi okrajne, za katere morajo dotični okraji skrbeti, dočim morajo občine nositi bremena za zgradbo, za kurjavo in snajenje šolskih poslopij. Po tem takem bi bilo pričakovati, da so doklade za posamezne kraje in občine na Kranjskem višje nego na Goriškem. Toda temu ni tako tudi če izluščimo šolske in cestne potrebščine iz naših okrajnih oziroma občinskih računov. Da ne bomo predolgi in mučili čitatelje s tozadevnimi števili, hočemo le na kratko navesti, da dosežajo vse doklade na Kranjskem največ 81% od vseh davkov, pri nas pa 131.6%. Ta razlika pa ne bi bila še toli kričeča, ako bi bili pri nas prispevki za šolstvo, za ceste in uboge bolnike enakomerno razdeljeni po vsej deželi. Žal, da temu ni tako, marveč plačujejo naši trije slovenski okraji za navedene potrebščine dvakrat do trikrat več nego Gorica in Farlanija.

A. A.

LISTEK.

Opis St. Mavra.

»St. Mavr. Krajepisna in zgodovinska slika. Spisal učitelj Anton Kutin. V Gorici 1905. Tiskala »Narodna tiskarna.« Tak je naslov 55 strani obsežajočemu spisu, kojega je g. pisatelj na svojo roko dal natisniti kot brošuro v 200 iztisih, a se je pred kratkem zopet ponatisnil v »Poročilu o stanju ljudsk. šolstva v okraju goriškem za leto 1904—1905.«

Spis je razdeljen v krajepisni in zgodovinski del. Oglejmo si najprej krajepis!

G. pisatelj nas vodi prav uljudno v prijazno selo, ki se nam že od daleč naproti smehlja. Seznanja nas polagoma s krajem, vodi nas na Sabotin ter z njega opisuje čarobni razgled na blizu in daleč. Dalje nam predločuje imenovani kraj v zemljepisnem, prirodnoznanskem in kmetijskem oziru, govori nadalje o značaju ljudstva, njega šegah in navadah v cerkvi, šoli in običilih ter s tem zaključuje prvi del.

K vsemu temu imamo le malo opaziti, kajti, četudi ni vse dovršeno, vendar se bliža dovršenosti. V prirodopisnem

delu bi bil opis morda popolnejši, ako bi bil pisatelj porabil razpravo: »Über den Kalkspat des Valentino- und Katarinaberges und des Isonzoufers bei Görz«, katero je priobčil v goriškem gimnazijalnem programu l. 1852 Čeh K. Doblaka. Takisto bi mu bila gotovo prav došla tudi razprava naslovom: »Pflanzenphänologische Beobachtungen für Görz von Franz Krašan«, tudi v gimnazijskem programu iz l. 1868.

Ako ptujci uvažujejo ter navajajo omenjeni razpravi, zakaj bi jih mi ne, zlasti ono našega domačina Krašana? Na vsak način je med floro južnosolnčnega pobočja podsabotinskega in med ono severnoosojnega, nele gledé raznovrstnosti, nego tudi gledé časnega razvoja rastlin velik razloček. In to bi bil moral pisatelj povdarjati in prilično tudi z vzgledi pojasniti.

Kako je to, da ni g. Kutin čisto nič omenil podzemeljskih vodotokov, ki o deževju vró iz odprtih žrel kot hudourniki z velikim šumom v Sočo ob severnem vznožju podsabotinskega grebena?

Zažiganje blagoslovljenega oljčja ob hudi uri združeno z mislijo in molitvijo, da bi Bog točo odvrnil, ni samo ob sebi

nikakršna vraža. Sicer glej v katekizmu poglavje o zakramentih.

Pisec teh vrstic, ki je namenil kedaj pisati o jezikovnih posebnostih goriškega okraja, pogrša v tem delu prav težko nekoliko opazek o podsabotinskem narečju. Sicer pa, kakor rečeno, je prvi del dokaj marljivo sestavljen.

Preidimo k zgodovinskemu delu.

Jako nam ugaja razlaganje družinskega imena »Bens«, a prav nič pa menenje, da bi se bil Sabotin prelevil iz Samotina. Saj gre vendar vzporedno s Sabotinom Skalnica, »ein majestätisches Wächtepaar des Einganges in's Isonzothal«, kakor lepo omenja A. E. Seibert: »Görz Stadt und Land 1873.« str. 81. V bližini je tudi sorodni hrib sv. Katarine, torej ni Sabotin nikakor osamljen. Tukaj se tudi spominjam, kako je moj pokojni oče, Bog mu daj nebesa, pripovedujoč o velikanih, prilično lepo opomnil, da so bili ti baje toliki, da so z jedno nogo stali na Sabotinu, a z drugo na Skalnici ter da so pripognivši se gasili si žejo v Soči.

Mimogredé naj še omenim, da je hrib sv. Valentina pri vseh goriških Slovencih znan le pod imenom Sabotin, Bog ne daj torej, da bi hoteli to obče

priznati ime pretvarjati. Dobé se tudi nekoliko popačeni priimki tega imena n. pr. Sabadin, in ni izključeno, da ne hrani tudi to ime jednako kakor Bens spomin na kako staroslovensko božanstvo. »Monte S. Velentino« pa so upeljali Lahi in Nemci, kojim je narodno ime Sabotin manj znano. A mi jih ne smemo posnemati.

Kar nam g. Kutin pripoveduje o nekdanjih St. Maverskih gospodih, o Grabnih in Neuhausih,¹⁾ je večinoma posnel po Czoernigu in Rutarju. Prezrl pa je jako važno Hermelindino listino, katero sta v Vidmu obelodanila beneška rodoljuba Trinko in Jusič l. 1890. Ta listina je bila sestavljena med l. 1161 in 1169 ter zadeva samostanska posestva benediktink v Monasteru pri Ogleju. (Dalje pride.)

¹⁾ Iz rihenberskih matrik je razvidno, da so bili Neuhausi v sorodstvu nele z grofovsko rodovino Lanthieri-jev, nego celo z obitelji rihenberskih Hrobatov! Kakor sem čital v dotični smrtvaški knjigi, je dne 18. jul. 1650 umrla f. Perillustrissima Dna Dna Barbara nata Nausera uxor Nob. Dni Georgii Friderici Crobath. — Neuhauserjeve so Slovenci popačeno nazivali »Nauzerje«, takisto so Lahi moškemu rekali »Nausero«, ženski »Nausera«, ker jim je bilo težko priimek prav izgovoriti. Pesnik Lorenzo da Ponte jih nazivlja »Nejusi«.

Politični pregled.

Državni zbor.

V nadaljevanju debati o vladni izjavi v petek sta poslanka Demel in Sommer govorila o jezikovnih razmerah v Šleziji ter sta najodločnejše protestirala proti temu, da vlada podpira češka stremeljenja za slavizacijo. Posl. Demel je odobril stališče, ki ga vlada zavzema glede revizije zakonov iz leta 1867. parlament mora v tem vprašanju stati za vladarjem.

Pozdravil je izjavo ministerskega predsednika, da je vprašanje splošne volilne pravice možno le tedaj, ko bodo urejene narodne razmere.

Posl. Dzieduszycki je izjavil, da so Poljaki vedno za kulturni razvoj vseh narodnosti v monarhiji ter žele tudi Madjarom vse najboljše. Prepričani so pa, da je ravno tako v interesu Ogerske, kakor tostranske državne polovice, da ostane ugled države netaknjen. Poljaki hočejo storiti vse, da se država okrepi in ohrani nje vojska. Samo ob sebi je umevno, da se gospodarske razmere, ki temelje na medsebojnih dogovorih, ne dajo enostransko spremeniti.

Grof Dzieduszycki je vzel v obrambo dinastijo proti nekaterim govornikov debata, rekši, da ne sme nihče pozabiti, da ni Avstrije možno misliti brez habsburške dinastije.

Posl. Šusteršič je glede vprašanja volilne pravice pokazal na nujni predlog, ki ga je njegova stranka vložila glede uvedanja splošne volilne pravice. Pozdravil je revizijo nagodbe, ki se pa ne sme izvršiti brez sodelovanja kraljestev Hrvaške, Slavonije in Dalmacije.

Po govoru posl. Hofmana pl. Wellenhofa, je povzel besedo ministerski predsednik Gautsch.

Ministerski predsednik je zavračal razne govornike, posebno Pernerstorferja, ter je dejal, da bi nobena avstrijska vlada bolje ne mogla nasproti Ogerski braniti avstrijskih političnih in gospodarskih interesov.

Ko je potem med govorom poslanca Schuhmaierja galerija demonstrativno ploskala povodom spora med socialnimi demokrati in krščanskimi socialisti, je podpredsednik Kaiser dal izprazniti galerijo.

Predsednik je priobčil, da je posl. vitez Scaramanga položil svoj državno-zborski mandat.

Včeraj je posl. zbornica nadaljevala razpravo o izjavi bar. Gautscha. Prvi je govoril dr. Lueger. Baval se je najprej z govorom posl. Pernerstorferja, ter odločno zavračal njegove napade na našega cesarja in na nadvojvodinjo. Potem je govoril o splošni in jednaki tajni volilni pravici, ki naj se uvede na Ogerskem in pri nas Avstriji. V ta namen naj bi se razpustila oba državna zbora, ogerski in avstrijski, in uvedla naj bi se jednaka in splošna tajna volilna pravica, ne ustanovnim potom. Za njim je govoril češki poslanec Dvořák, ki je žugal vladi s češko obstrukcijo, ako bi se ta dala strašiti po Nemcih in bi Čehom ne dala tega, kar jim gre. Posl. Romanczuk je rekel, naj bi vlada izdala poseben zakon, s katerimi bi bilo vsem narodnostim zagotovljena jezikovna ravnopravnost. Govornik je pozival tudi vlado, da naj ustanovi prej ko prej rusinsko vseučilišče.

Sklicanje deželnih zborov.

Dunajski uradni list je priobčil cesarjev patent, s katerim se sklicujejo deželni zbori in sicer: gališki, solnograški in češki na dan 10. oktobra, koroski na dan 11. oktobra, nižnjavstrijski na dan 12. oktobra, dalmatinski, šleski moravski in tirolski na dan 16. oktobra, zgornjeavstrijski in predarelski na dan 17. oktobra, štajerski na dan 18. oktobra, bukovinski na dan 24. oktobra, kranjski in goriško-gradiščanski na dan 25. oktobra.

Čehi in Nemci.

V Brnu so sklicali Nemci v nedeljo velik shod, da na njem protestirajo proti ustanovitvi češkega vseučilišča v Brnu. Vsled tega prišlo je med brnskimi Čehi in Nemci do hudih spopadov. V noči od sobote na nedeljo pobili so Nemci vsa okna na poslopju češke tehniške šole in na poslopjih čeških srednjih šol. Istotako so Čehi razbili okna na poslopjih nemških šol. Prišlo je do spopadov tudi med policijo in med izgrezniki. Pri vsem tem, da je prišel na pomoč policiji poleg jednega bataljona pešcev tudi jeden eskadron konjeničstva, bili so v nedeljo med Čehi in Nemci na ulicah pogosti spopadi. V nedeljo niso mogli vsled nemirov voziti tramvaji. Ranjenih je bilo nad 124 oseb, aretiranih pa tudi nad 100. Ranjenih je bilo tudi več policajev. Nemški kazino strazi vojak. Objednem pa so imeli ta dan tudi Čehi svoj shod v Brnu, ti pa zato,

da zahtevajo ustanovitev češkega vseučilišča prav v mestu Brnu. Nemškega shoda, ki se je vršil v nemški kazini, se je udeležilo do 100 nemških poslancev. Najsrdečje je govoril na njem posl. Pommer, ki je ščeval Nemce, naj nastopijo proti češkemu vseučilišču, ako bi se ustanovilo v Brnu, na isti način, kakor so nastopili v Inoimostu Nemci nasproti italijanski pravni fakulteti. Vsprejeta je bila resolucija, s katero se pozivljajo nemški državni poslanci, da se poslužijo vseh, tudi najskrajnejših sredstev, da le onemogočijo ustanovitev češkega vseučilišča v Brnu.

Dalmatinsko brodarstvo in nemški kapital.

V soboto je prišla k hrvatskim poslancem deputacija dalmatinskih parobrodskih društev, ki se hočejo, kakor znano, združiti. Deputacija je poslance prosila, naj vplivajo pri ministru za trgovino, da se povodom združenja teh društev ne zahteva nemškega kapitala. Pri tamošnjih bankah je dovolj slovenskega denarja, da se izvede transakcija brez tujega denarja. Polovico akcij novega podjetja se odda v Dalmaciji. Hrvatski poslanci so se radi tega v soboto popoldne podali k voditelju trgovinskega ministerstva grofu Auerspergu, da mu prijavijo želje dalmatinskih parobrodskih društev.

Kriza na Ogerskem.

Kriza na Ogerskem je danes glavna točka, s katero se ne bavi le časopisje, ampak je tudi glavni predmet pogovorov vseh onih, ki se količkaj pečajo s politiko. Kako se bode ta kriza končno rešila, tega niti oni ne vedo, ki so s to krizo najbolj prizadeti. Za danes pa je skoraj gotovo, da ostane Fejervaryjevo ministerstvo še nadalje na krmilu in da je bo cesar v službi zopet potrđil. V soboto je bil poklican na Dunaj predsednik magnatske ogerske zbornice, grof Albin Csaky, katerega je vsprejel cesar v posebni avdienciji, ki je trajala kake 3/4 ure. Kaj da sta govorila grof Csaky in cesar, tega nikdo ne ve in grof Csaky ni hotel tega tudi nobenemu povedati. Le toliko pa se zdi gotovo, da je Csaky odobral program, katerega je predložil prejšnji dan Fejervary v dve in pol uri trajajoči avdienciji cesarju. Grof Csaky je namreč povedal svojim znancem, ki so bili radovedni, kak namen in uspeh da je imela avdienca, da ga je cesar k sebi le zato poklical, da zasliši tudi njegovo mnenje in njegove nasvete glede resnega položaja na Ogerskem. Objednem pa je grof Csaky tudi pristavil, da je vzel cesar njegove informacije na znanje ter rekel, da jih bode tudi upošteval. Ker je zdaj gotovo, da ostane grof Fejervary na krmilu, je torej tudi skoraj gotovo, da se je nasproti cesarju tudi grof Csaky izjavil, da odobruje Fejervaryjev program. Glavna točka Fejervaryjevega programa pa je, razpustitev sedanjega državnega zbora ter izvedba novih volitev na podlagi novega volilnega reda. Kak da bode ta novi volilni red, ni še znano. Nekateri pravijo, da se ne upelje splošna in enaka volilna pravica v pravem pomenu besede, ampak da se volilna pravica le razširi, tako da bode omogočila vsem na Ogerskem živečim narodnostim poslati v državni zbor primerno število zastopnikov. So pa drugi, ki menijo, da se uvede splošna in enaka volilna pravica, nikakor pa ne tajna. Kdo da ima prav, o tem nas bode prepričala najbližja bodočnost, kajti že dne 10. t. m. bode osoda sedanjega državnega zbora odločena in razpis novih volitev sledil bo itak kmalu po razpustu istega. Za danes so se pripravljale v Budimpešti hude stvari. Somišljeniki koaliranih strank, na čelu jim dijaki, nameravali so namreč prirediti tem strankam oziroma njih zastopnikom velikanosno bakljado, katere se je nameravalo udeležiti mnogo tisoč oseb. Socialni demokrati, katerih se bi zbralo ta dan mnogo tisoč v Budimpešti, pa so nameravali prirediti protidemonstracijo. Da bi se vse to mirno izvršilo, ni bilo skoraj verjeti, ampak verjetno je bilo, da pride nočjo v Budimpešti do osodepolnih krvavih spopadov. In ravno zato je policija prepovedala bakljado in tudi protidemonstracijo socialnih demokratov.

Z budimpeštanskega vseučilišča.

Deputacija vseučiliščnih slušateljev je prosila rektorja, naj odslovi v vseučilišča socialistične slušatelje. Rektor je odgovoril, da ni nobenega povoda, da bi se proti komu, ki je socialalec, drugače postopalo, kakor proti drugim. Čudi se, da kaj takega zahteva mladina, ki se navdušuje za svobodo. Rektor politehnike je pozval mladino, naj se čuva nasilstev in naj bo mirna. To zahteva nje lastni interes.

Odlkovanje avstro-ogerskih vojaških atašejev.

Cesar je podelil avstro-ogerskim atašejem: podpolkovniku Maksu Csicse-

ricsu pl. Vassany-ju in stotnikoma prvega razreda Adal. Dani pl. Gyarmati in grofu Stanislavu Szeptickemu, ki so bili na bojišču v Mandžuriji, red železne krone 3 razreda z vojno dekoracijo.

Ruski vjetniki na Japonskem.

Kakor je izvedela „Petrogr. brz. agentura“, je ruska vlada posredovanjem Francoske protestirala pri japonski vladi glede položaja ruskih vojnih vjetnikov, katere so japonska sodišča radi poskušenege bega obsodila v ječo, dočim so v Rusiji take prestopke kaznovali disciplinarnim potom.

Witte in Komura, častna doktorja prava.

Iz New-Yorka poročajo, da je vseučilišče v Kolumbiji podelilo Witteju in Komuri časten naslov doktorjev prava.

Domače in razne novice.

Komur tiče! — Z zadnjo številko dovršili smo tretje četrtletje t. l. Pregledovaje svoje knjige pa smo našli, da je še dosti naših gg. naročnikov, ki niso poravnali naročnine za tekoče leto in nekateri celo za prejšnja leta. Prosimo torej dotičnike, da se nas vendar uže enkrat spomnijo ter nam blagovolé zaostalo naročnino kmalu poslati. Obnem tudi prosimo naše prijatelje in somišljenike, da blagovolé naš list širiti ter nam novih naročnikov pridobiti.

Upraviništvo.

Cesarjev god. — Jutri obhajali bodemo god našega presvitega cesarja Franca Jožefa I. Ob 10. uri bo v stolni cerkvi slovesna sv. maša, katere se bodo udeležili razni dostojanstveniki civilnih in vojaških oblastij. Ob 8. uri in pol zjutraj pa bo v cerkvi sv. Ignacija vojaška maša. Nocoj ob 8. uri zvečer svirala bo po mestu vojaška godba.

Nevarno bolan. — V soboto se je raznesla govorica, da je sovođenski vikar pred. gosp. Alojzij Kovachič umrl, in neki tukajšnji italijanski list zabilježil je to govorico kot resnično. Kakor smo poizvedeli pa pred. g. vikar ni še mrtev, ampak je le prav nevarno bolan. V petek po noči je bruhal kri, vsled česar je nastala omenjena govorica. — Bolnika priporočamo njegovim duhovnim sobratom v pobožni „memento“.

Imenovanja. — Tržaški namestnik je imenoval namestniška kancelista Mihaela Bobek in Franceta Čebokli okrajnima tajnikoma. Prvi pride iz Trsta v Poreč. Za namestniška kancelista pa sta bila imenovana strojevni mojster c. in kr. mornarice g. France Damin in orožniški stražmešter g. France Gregorčič. Prvi pride k okrajnemu glavarstvu v Gradišče, drugi pa k okrajnemu glavarstvu v Gorico.

Premeščenje. — C. kr. primorsko nad sodišče je kancelista g. Josipa Šajino preмести iz Trsta v Pazin, kancelista Alojzija Negri pa iz Pazina v Trst.

Pogreb poslanca Žičkarja. — V soboto je bilo truplo poslanca Žičkarja v cerkvi Piaristov blagoslovljeno. Navzoči so bili ministri Pientak, Kosel, Randa, voditelj ministerstev Bienenrth in Auersperg, predsednik zbornice Vetter z obema predsednikoma in mnogo poslancev. Truplo je blagoslovil poslanec dr. Stojan. Truplo so prepeljali v domovino Žičkarjevo v Videm na Štajersko.

„Figovo žganje dovoljeno.“ — Pod tem naslovom priobčil je „Slov. Narod“ in za njim tržaška „Edinost“ tole notico: „Finančno ministerstvo je dovolilo za letos žganje iz fig pod navadnimi pogoji. Potegnil se je za to zadevo državni poslanec Gabršček.“ Sodeč po ti notici misli bil vsakdo, da se ni za to zadevo nikdo izmed poslancev brigal, razun poslanca Gabrščeka, in da je bila prepoved, tičoča se napravljajanja žganja iz fig, vzdignjena le vsled Gabrščekovega prizadevanja. Da bodo pa naši čitatelji izvedeli, koliko zasluge ima pri tem poslanec Gabršček, zdi se nam potrebno v očišči ti pristranski in šarlatanski reklami „liberalnih“ listov v prilog svojih poslancev, pojasniti nekoliko to zadevo. Ko je bila naznanjena dotičnim županstvom prepoved finančnega ministerstva z dne 21. avgusta 1905 št. 56.658, vsled katere je bilo prepovedano kuhati figovo žganje, obrnil se je vipavski župan s privatnim pismom na državnega poslanca g. dr. Žitnika, ki je bival kot član stalnega obrtnega odseka na Dunaju, s prošnjo, naj bi ta pri finančnem ministerstvu posredoval, da bi bila ta prepoved preklicana, ker bi inace vsled nje vipavski posestniki, ki so pripravili že fige za

žganje, premnogo trpeli. Poslanec dr. Žitnik podal se je, ko je prejel pismo, koj k dotičnemu referentu v finančnem ministerstvu in mu vso to zadevo pojasnil. Ker mu je pa referent omenil, da se ne nahaja pri ministru še nobena tozadevna pismena uloga, je poslanec dr. Žitnik dotično prošnjo sam spisal in se tudi nanjo podpisal, priloživši ji objednem privatno pismo vipavskega župana in je vse to izročil na zapisnik finančnega ministerstva. Vsled te prošnje izdalo je finančno ministerstvo že dne 21. septembra t. l. na podrejeno finančno oblast na Kranjskem odredbo, s katero je dvanajsterim vipavskim občinam, ki so bile v prošnji in privatnem pismu navedene, dovoljeno, da smejo v njih tudi letos posestniki kuhati žganje iz fig. — Naše občine so pa v dosego istega namena nastopile drugo pot. Vložile so namreč svoje tozadevne prošnje pri goriškem deželnem odboru, ki jih je potem finančnega ravnateljstva v Trstu s priporočilom, da se jih vsluži, poslal na finančno ministerstvo na Dunaj. Da bi imele več uspeha, stavil je v državnem zboru poslanec dr. Gregorčič tudi tozadevno interpelacijo, kar smo že v zadnji številki našega lista omenili. Mi sicer ne vemo, ali je finančno ministerstvo dotične prošnje že rešilo, prepričani pa smo popolnoma, da ne bode nikakor delalo razlike med vipavskimi občinami, katerim je kuhanje žganja iz fig že dovolilo, in pa med našimi občinami. S tem pa nočemo trditi, da ne bi bil tudi poslanec Gabršček stavil slične interpelacije, ker nam ni dotični državnozborni zapisnik na razpolago. Na vsak način pa je finančno ministerstvo dovolilo kuhanje žganja iz fig še predno se je za to prizadeval poslanec Gabršček, namreč še predno je prišel on na Dunaj, in je torej pravo pravcato šarlatanstvo, ako se sedaj bobna v svet: Finančno ministerstvo dovolilo je na prizadevanje poslanca Gabrščeka kuhanje žganja iz fig.

Srboritost. — V predzadnjem številu je priobčila „Gorica“ članek z naslovom „Našim okr. šolskim svetom v preudarek“, na kateri odgovarja nekdo v „Soči“ od zadnje sobote. Pisec trdi v onem članku, da je bil namen onemu članku zabraniti ali vsaj stediti celo pri kurjavi v šoli, dasi nismo o tem niti besedice znilili. Mi smo le naglašali, da se izda za kancelijske potrebščine, kurjavo in snajenje šolskih poslopj v treh slov. šolskih okrajih 20.670 K, v dveh italijanskih pa le 12.963 K ter da se bode hotelo od izvestne stvari to zagovarjati tako, da pri nas se rabi mnogo več za kurjavo nego v mestu in Furlaniji. Pisali smo, če bi bil tak izgovor kje opravičen, bi bil za tolminski okraj, kjer je zima najkratejša, a ravno tam znaša ta postavka le 4019 K, dočim se izda v isti namen v goriški okolici 11.257 K, kar bi bilo neopravičeno z ozirom na milo podnebje v naši okolici. A radi tega zavijanja naše trditve ne bi prijeli za pero ter dopisniku „Soče“ odgovarjali; toda kar isti dalje piše v označenem članku, je kar naravnost frivolno, zoper to ni mogoče molčati.

Čuj, ti slovenski kmet, kako modrneje nadalje v „Soči“ ta srboritež! Mi smo s števili dokazali, da naši trije slovenski šolski okraji so izdali za šolske potrebščine, ki ne pridejo učitelstvu v korist, leta 1903-04 skupaj 120.553 K, dočim sta poravnala dva italijanska okraja jednake potrebščine s 37.606 K ter smo priporočali našim zastopnikom v okr. šolskih svetih na to stran isto varčnost, katero gojijo že leta in leta njihovi tovariši v Furlaniji. A kaj pravi k temu dopisnik v „Soči“? Še to bi manjkalo, da bi na i okr. šolski sveti posnemali Italijane v varčnosti! To je slaba stran italijanskih šolskih zastopnikov, naši zastopniki naj se ozirajo rajši na njihovo lepšo stran. Ti so dovolili v mestu, katero krije vse zadevne šolske potrebščine, s 13% na izravne davke, učitelstvu povišanje plač po načrtu učiteljskega društva. To storite tudi Vi slov. zastopniki! Povišajte doklade našim okrajem, ki znašajo do sedaj za šolstvo od 70% do 100%, še za kakih 15 do 20%, tako da bodo znašale znanprej 85 do 120%!

Če dodamo še, da uredništvo „Soče“ je sicer sprejelo dotični članek, a odklonilo odgovornost za take nasvete z opazko, da je članek pisan izven uredništva, smo označili dovolj frivolnost dopisnikovo.

A. A.

Razglas. — Pri drugem srečanju obvezne deželne posojila iz leta 1902 ob 1.000.000 kron, katero se je izvršilo 2. oktobra v deželni hiši, so se izsrečkale:

obveznica št. 258 v znesku 2000 K			
"	200	"	1000
"	127	"	1000
"	243	"	200
"	55	"	200

Te obveznice izplača deželna blagajna od 1. januarja 1906 naprej v polni in enski vrednosti proti pridržku dotičnih obveznic in do 1. januarja 1906 še ne zapadlih odrezkov.

Prepeljali so v tuk. zapore dornberški orožniki železniškega delavca Lovrenca Siviglio in Ivana Modoferijsa, oba iz Kalabrije, ki sta pa bila na delu pri boh. železnici blizu Dornberga. Na sumu sta, da sta izvršila neko tatvino.

Iz Dornberga nam piše vinogradnik: Po gorenji Vipavi so večinoma že potrgali, tu in v doljeni pa smo šele začeli s tem tednom. To je veselje po bregovih! Pa saj se ljudje lahko veselijo, imajo pač dobro letino. Pravijo celo, da ni bilo take letine od leta 1893. Trudili so se sicer mnogo, a sedaj je vse pozabljeno. Rosa je mnogo nagajala, škropili pa so mnogo, le tu pa tam se vidi malo listja poparjenega. Grozdi je dozorelo dobro, zdravo je tudi, drugače bi bilo pač bolj gnilo v takem vremenu. Imeli bomo torej mošt jako dober. Da bi le kmalu oživila naša namerovana „Kmetijska zadruga“! Gotovo bomo potem mnogo lažje oddajati svoj pridelek, kar gre sedaj precej težavno. Naj pridejo vendar pogledat kupci in poskušat. Vino je dobro, cena je letos nizka.

Najdeni denar. — Učenca 13-letni Karol Fonda in 13-letni Ferdinand Herman sta našla v nedeljo zjutraj na Fran Josipovem tekališču nekaj denara, in sicer prvi zlatega, drugi pa papirnatega. Oba sta oddala denar na tuk. policiji.

Velika tatvina. — V noči od petka na soboto so neznani tatje okradli lastnico prodajalnice zlatnine, nahajajoče se v ulici Caserma. Odnegli so zlatnine in drugih dragocenih predmetov baje za kakih 10.000 K vrednosti. Razmetali so baje vse po prodajalnici, ali najboljši plen našli so v železni skrinji, katero so prav lahko odprli, ker so našli v ključavnicu dotične ključ. Tatje bili so, kakor piše neki list, zelo izbirčni. Vzeli so baje samo pravo zlato in prave bisere. Pozlačene predmete in ponarejene bisere in ostale reči so pa pustili. Prišli so v prodajalnico z ulice s pomočjo vetriha. Delali torej niso mnogo šundra, kajti inče slišati bi jih moral vojak, ki je pri vojašnici le kakih 20—30 m oddaljen od prodajalnice vedno na straži.

Neprevidnost. Dvanajstletni dečko Avgust Merlak, stanujoč v ulici Iscur št. 7, je našel še ne porabljen patrone, po kateri je začel točiti s kamnom. Patrona se je vsled tega razpočila in je neprevidnega dečka tako ranila, da so ga morali prenesti v bolnišnico.

Pretep. V Volčjdragi so se v nedeljo popoldne stekli v neki krčmi, kjer so preveč pili, Jože Nemec in Ivan Silič sta tako hudo namlatila nekega Franceta Srebrnjaka iz Št. Mihela pri Postojni, da je prišel revež vsled tega baje ob sluh. Orožniki so spravili pretepeče pod ključ.

Nesreča. — Mizarski mojster Fran Šuligoj iz Grgara, a stanujoč v Gorici v Vrvarski ulici št. 9, spravljal je včeraj vino v lastno klet. Pri ti priliki zdrsnilo se mu je na mokrem tramu, po katerem so valili sode, in padel je na tla. Za njim pa se je zavalil tudi sod ter ga tako hudo poškodoval na desni nogi, da so ga morali prepljati v bolnišnico.

Razpis službe otroške vrtnarice. — Na otroškem vrtu Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani v Pevmi pri Gorici se razpisuje služba otroške vrtnarice. Prejemki so: plača letnih 600 K in prosto stanovanje. Brezkolekovanje prošnje naj se pošljejo najdalje do 15. oktobra 1905 pod naslovom „Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.“ Službo bo nastopiti z dnem 1. novembra 1905. Prošnje, ki so bile že doposlane vodstvu za to mesto, so se pridržale. One kompetentije, ki so se jim vrstile prošnje za vrtnarično službo na Savi, naj nam naznani v navednem pismu brez prilog, če žele priti v poštev za Pevmo.

Brezsrčen hlšni gospodar in hude posledice njegove brezsrčnosti. — Upokojeni srednješolski profesor Anton Budinič je posestnik hiše št. 5 v Vrdeli pri Trstu. Poleg drugih družin je stanovala v ti hiši tudi družina 34 letnega policaja Vitorja De Nipotija. De Nipoti imel je 5 nedoraslih otrok, ki so pa bili še precej živahni. Njih vpitje, ko so se med seboj igrali, ni pa ugajalo drugim stanovalcem, in ti so zahtevali od profesorja Budiniča, da odpove stanovanje De Nipotiju. Budinič je to storil in sicer sodnim putem. V soboto predpoludne je prišel vsled tega sodni sluga k De Nipotijevim, ko ni bilo očetova doma in zahteval je od De Nipotijeve žene, da se koj izseli iz stanovanja. De Nipotijeva žena, ki se nahaja prav

blizu poroda, prosila je sodnega slugo, naj počaka vsaj toliko časa, da se vrne njen mož, ki je bil takrat v službi, domov. Ti prošnji je sodni sluga ugodil. Ko je prišel čez nekaj časa De Nipoti domov in ko mu je sodni sluga povedal, zakaj se gre, podal se je De Nipoti koj iskat drugo stanovanje, katero je po daljšem tekanju tudi našel. A to stanovanje bilo je prazno šele v nedeljo. De Nipoti podal se je k hišnemu gospodarju in ga prosil, naj bi ga vsaj v soboto pustil še na stanovanju. Ta pa ni hotel o tem ničesar slišati in je v enomer vplil, da mora De Nipoti koj iz stanovanja. Konečno poprosil je De Nipoti hišnega gospodarja prof. Budiniča, naj bi mu dovolil vsaj par ur časa, da poišče sebi in svoji družini prenočišča. Pa tudi te prošnje ni hotel Budinič vslišati, marveč vplil je na De Nipotija, da mora koj izprazniti stanovanje. Tako brezsrčnost pa je na De Nipotija tako močno vplivala, da je postal besen in v ti besnosti pograbil je revolver in začel streljati na Budiniča. Budinič zbežal je v spalnico svoje hčere, a De Nipoti streljal je v svoji besnosti še vedno za njim, četudi ga ni videl več pred seboj. Oddal je pet strelav in jeden teh zadel je Budiniča v hrbet. De Nipotija so seveda zaprli, Budinič pa se ne nahaja v smrtni nevarnosti. O De Nipotiju pišejo tržaški listi, da je bil inteligenčen človek in tudi sploh poštenega vedenja ter usmiljenega srca. Trdosrčnost profesorjevega pa ga je spravila ob pamet in v takem duševnem razpotoževanju storil je to, kar je storil.

Razpisane učiteljske službe. — V koperskem šolskem okraju je stalno popolniti sledeča učiteljska mesta:

a) Se slovenskim učnim jezikom: 1. mesto nadučitelja II. plačilne vrste na ljudski šoli v Lazaretu; 2. mesto podučitelja na ljudski šoli v Lazaretu; 3. mesto učitelja-voditelja III. plačilne vrste na enorazrednici v Predloki; 4. mesto učitelja-voditelja III. plačilne vrste na enorazrednici v Črnotiču; 5. mesto učitelja-voditelja III. plačilne vrste na enorazrednici v Kubežu; 6. mesto učitelja III. plačilne vrste na trozrednici v Ospu. b) Se slovenskim učnim jezikom in italijanskim kakor predmetom: 8. mesto nadučitelja III. plačilne vrste na dvorazrednici v Marezigah; 9. mesto učitelja-voditelja III. plačilne vrste na enorazrednici v Kravem potoku; 10. mesto podučitelja na dvorazrednici v Šmarjah; 11. mesto podučitelja na dvorazrednici v Marezigah. S temi mesti je združena plača, ki je določena v deželnem zakonu od 9. oktobra 1901, br. 35. Prosilci za mesta podučitelja na dvorazrednici in nadučiteljev morajo tudi dokazati vsposobljenost za nadomestno podučevanje veronauka. Pravilno opremljenje prošnje vlagati je predpisanim putem na c. kr. okrajni šolski svet v Kopru najdalje 4 tedne po tretjem razglasu v službenem listu.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vsem svojim podružnicam in častitim somišljenikom. — Prva slovenska domača pivovarna „G. Auerjevi dediči v Ljubljani“ je sklenila z našo družbo pogodbo, glasom katere se je zavezala, da bo od vsakega zvarjenega hektolitra piva gotov prispevek plačevala naši družbi.

Že danes je naši družbi zagotovljen lep stalen dohodek iz prodaje tega piva, ki se bo varilo le naši družbi na korist. Le-ta prispevek bi se pa lahko podvojil in potrojil, ako bi vse naše častite somišljenice, vsi naši cenjeni podporniki storili tudi tu svojo narodno dolžnost.

Da je pivo, ki obeta lepe dobičke naši družbi, v resnici dobro, res tako, da lahko vzdrži konkurenco z vsemi tujimi izdelki, dokažemo najlažje, ako navedemo priznanja, s katerimi je bilo to pivo dosedaj odlikovano. Evo jih dobesedno:

I.
Concours Culinaire d'Alimentation et d'Hygiene (Jardin des Tuileries, Paris 1904): najvišje darilo „grand prix“, častno diploma in veliko zlato kolajno.

II.
The International Sports and Games-Exhibition (Crystal Palace, London 1904): „grand prix“, častno diploma in zlato kolajno.

III.
Exposition Universelle de Liege 1905 (svetovna razprava v Lijecu [Lüttich], katere so se udeležile največje pivovarne): srebrno kolajno.

Kakor pa to pivo konkurira glede kakovosti, prav tako pa tudi konkurira glede cene nasproti sovratnim tujim izdelkom.

Komu ni znano, da podpirajo tujejezične pivovarne nam nasprotna društva, in vsakdo, ki širi danes pivo takih tujih pivovaren, koplje lastnemu narodu

grob, ker neposredno podpira nam na sprotna društva.

Dolžnost vsakega zaveznega Slovenca pa je, da podpira obrambno društvo slovenskega naroda — našo družbo, katere stroški naraščajo od dne do dne. Greh je pa pjevati, če s slovenskim denarjem podpira tuja obrambna društva, katerih delovanje hoče uničiti naš slovenski rod.

Kdor podpira našo družbo tem načinom, da rabi le blago, ki je naši družbi v korist, — ta ne troši radi tega niti vinarja več, zagotavlja pa naši družbi stalnih dohodkov.

Ker gg. gostilničarji navadno pred novim letom sklepajo s pivovarnami svoje pogodbe za prihodnje leto, obrača se podpisano vodstvo do svojih cenjenih podružničnih načelstev s prošnjo, da poverijo enemu izmed svojih čč. mandatarjev, oziroma mandatarice nalogo, da vpliva na gostilničarje v svojem okraju, naj se odločijo le-ti za to, da bodo od slej točili le ono pivo, ki je naši družbi v korist.

Obenem pa se pozivljemo do vseh slavni narodnih društev, do vseh cenjenih rodoljubov in do vseh zaveznih slovenskih gostilničarjev, da uvažujejo to našo prošnjo ter ji povsod pripomorejo do vspeha.

Domorodne gostilničarje pa prosimo še posebej, naj se o sklepanju novih pogodb glede zalaganja piva za prihodnje leto ozirajo v prvi vrsti na trdiko „G. Auerjevi dediči, pivovarna v Ljubljani“ ki je zadnje čase tudi zelo povečala svojo pivovarno in jo opremila z najmodernejšimi in najboljšimi stroji in ki se bode vsikdar radovoljno odzivala po svojem zastopniku na cenjena povabila, oziroma naročila.

Ljubljanski socijanci proti baronu Gautschu in proti dr. Tavčarju. — V nedeljo so imeli ljubljanski socijanci v „Narodnem Domu“ v Ljubljani shod. Na dnevnem redu je bila točka: Baron Gautsch in volilna reforma. Napadali so pri ti priliki hudo barona Gautscha in se podali po shodu pred poslopje deželne vlade, kjer so proti vladi demonstrirali z žvižganjem in vpitjem. Ravno tako podali so se tudi pred stanovanje dr. Tavčarja ter mu priredili tam sovražno demonstracijo zaradi tega, ker se je v državnem zboru izjavil proti splošni in enaki volilni pravici.

Načelstvo deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug je v svoji seji dne 28. t. m. sklenilo prirediti v nedeljo dne 15. oktobra v Ljubljani javen obrtni shod. Na shodu bode poročal državni poslanec dr. Ig. Žitnik o novi obrtni reformi. Druga točka dnevnega reda bode razgovor o delavski zavarovalnici proti nezgodam, in tretja, da se popolnoma ustavi obrtno delo v prisilni delavnici. Glede tega shoda se že danes opozarja vse obrtnike in prizadete kroge delavske zavarovalnice proti nezgodam in se iste obenem prosi, da blagohotno razne podatke pošljejo načelstvu obrtne zveze kranjskih obrtnih zadrug.

Blagoslovljenje cerkve sv. Vincencija Pavljanskega. — V nedeljo zjutraj ob 9. in pol je tržaški škof dr. Nagl blagoslovil novo župno cerkev sv. Vincencija Pavljanskega v Trstu. Trg pred cerkvijo in sosedne hiše so bile tem povodom primerno okrašene z zelenjem in zastavami.

Odhod domobranskega polka v Pulj. — V soboto ob 6. in pol uri zjutraj so zapustili Trst štab polka, prvi batalijon, nadomestna batalijonska eskadra pešpolka deželne brambe št. 5, potem dopolnilno okrajno poveljništvo deželne brambe.

Italijani in Slovani v Istru. — Dunajski listi poročajo iz Trsta: Italijanski isterski poslanci so sklenili, da se ne udeležujejo več sej, ako pozdravi vladni zastopnik deželni zbor tudi v slovensščini, kakor je storil zadnjič. Če Italijani to izvrše, bodo morali zopet odgoditi zasedanje isterskega dež. zbora.

Požar v Ratečah. — V petek po noči je v Ratečah na Gorenjskem pogorelo petdeset hiš. Zgorelo je tudi mnogo živine. Gasilci so prihiteli iz Kranjske gore, Podkorena, Bele peči, Trbiža. Vojaki, ki so dospeli iz Trbiža, so rešili polovico vasi in cerkev. Ena ženska je strahu umrla.

Nesreča na lovu. — V nedeljo 24. t. m., sta šla na lov Janez Povše iz Zagrada in njegov tovariš Orešnik iz Klenovika v mokronoškem okraju. Šla sta proti Bojniku. Ko sta prišla v gozld blizu Otavnika pri Bojniku, je zaslišal Janez Povše neko skovikanje v grmovju. Približavši se onemu kraju je slišal žgolenje raznih ptičev in videl, kako se zaletavajo v kraj, odkoder se je čulo skovikanje. Opazil je tudi v grmovju neki predmet. Misleč, da mora biti sova, pomeri ter sproži. Puška poči — zadel je, ali ko

pride pogledat, kaj je ustrelil, ima pred očmi strašen prizor. Na tleh se je preobračal in s smrtjo boril 80 let stari preužitkar, takozvani Kočevar iz Otavnika, kateri je tam na čovink ptiče lovil. Nesrečnik je bil zadet v glavo, iz česar se da sklepati, da se ni dolgo boril s smrtjo. Ko je Janez Povše videl, kaj se je zgodilo, je seveda vse popusti ter bežal domov. Najprej je sklenil o tem popolnoma molčati. Ko pa starega Kočevarja ni bilo od nikoder, se je začelo na vse kraje poizvedovati in zdaj Povšetu ni dala več vest miru; šel je drugo jutro in povedal Kočevarjevi hčeri, kaj se je zgodilo in potem se je sam prijavil sodišču v Mokronogu.

Slovenski abiturjentje! — Težka je borba večina slovenskega dijaštva na vseučilišču za trdi kruh, ki ga je s solzami; a še težji je boj, ki ga bije za ideale, katere mu preti iztrgati vsakdanjost. V tem boju naj ga podpira akademično društvo.

Troje akademičnih društev vas vabi v svojo sredo. Liberalcem in radikalcem je narodnost vse, vsi so proti veri. Liberalci odkrito in možato, radikalcii hinavsko. Kat. narodov dijaštvo se dejansko zaveda svoje slovenske narodnosti; prešinjeno narodnega duha se tudi zaveda, da je katoliško svetovno prepričanje najdražji zaklad, ki nam ga je izročila slovenska mati. Ta dva bisera ohraniti v nas nepokvarjena je zadača slov. kat. akad. društev: „Zarje“ v Gradcu in „Danice“ na Dunaju, ki zove s tem v svojo sredo vse, ki se še niso odtujili svetovnemu nazoru svojih dedov.

S tema idejama je dano naše stališče tudi v demokratičnem ozriru. Društvo navaja člane k neumornemu delu za kulturni prospeh vseh slojev naroda.

Mi javno zastopamo načelo, da sta vera in Boga in veda sestri. Kajti Bog je resnica, cilj vsake vede, vsakega spoznanja je resnica, torej si vera in veda ne moreta nasprotovati.

Vedno smo pripravljeni z nasprotniki naših nazorov skupno delovati v narodnih in stanovskih vprašanjih. Ako se zlorabi naše ravnanje, idemo preko njih po začetni poti.

Ne sodite nas po izjavah naših nasprotnikov. Pridite in pogledajte ter sodite društvo po tem, kar je v njem stalnega, to je program.

Naš temelj je trden, naš program jase; zato nas ne straši delo in trud, ki nas dovede do zmage. Z Bogom za narod! — Za odbor „Danice“: Stud. phil. Mirko Božič, t. č. podpredsednik; Stud. exp. akad. France Miklavčič, t. č. blagajnik.

Celjskim Nemcem se slabo godi. — Zadnja „Vahtarca“ zdihuje in tarna, da se Slovenci hočejo na vsak način na gospodarskem polju osamosvojiti in nočejo nič več kupovati pri nemških kramarjih. Vse Nemce pozivlja, naj podpirajo samo nemške obrtnike in trgovce češ, da se gre za obstoj ali pogin celjskih Nemcev. Ako bi torej vsi Slovenci izkjučno upoštevali geslo: „Svoji k svoji!“ bi bilo kmalu izgubljeno „nemško“ Celje, kar že Nemci sami uvidevajo!

Latinsčina na realkah. — Na realkah v Ivančicah in v Lipniku so začelkom novega šolskega leta vpeljali latinski jezik. To bi bil — kakor piše „Politik“ — prvi korak, da se vse srednje šole izpremene v realne gimnazije.

Glagolski misal. — V tiskarni de propaganda Fide v Rimu je bilo minulega meseca dotiskano novo izdanje glagolskega misala. Zaderski nadškof je prejel potrebne iztise za zadersko nadškofijo in za druge dalmatinske škofije. Zaderska nadškofijska kurija je obelodanila poseben oglas, v katerem priporoča duhovnikom, ki služijo sv. maso ne staroslovenskem jeziku, da nabavijo čim prej novo izdanje omenjenega misala.

Važna iznajdba. — Že dolgo so se delali poizkusi, kako bi bilo mogoče nele brzojaviti v daljavo besede in črke, ampak potem elektrike tudi prenesti razne rokopise, načrte in slike. Sedaj je angleški inženir H. C. Braua ponudil angleškemu ministerstvu za pošto in brzojav na pregled in poizkus nekaj stroj, s pomočjo katerega je mogoče poslati popolnoma originalne podpise in sploh rokopise v daljavo. Pravijo, da s pomočjo tega aparata lahko v pol ure pošljejo fotografijo kakega zločinca najmanj 300 policijskim uradom. Aparat se nazivlja „elektrograf“ in je tako enostaven, da tudi dete lahko z njim dela. Zvezati ga je mogoče tudi s telefonom in brzojavom. Velike važnosti je za trgovino, ker se podpisi lahko dobe po njem kakor originalni, ki imajo veljavo za razna izplačila in naročila.

Vezuv vedno bolj bljuje. — Iz njegovega žrela leti goreča zmes 300 metrov visoko. Lava teče s hitrostjo 1000 metrov v eni uri.

Narodno gospodarstvo.

Iz gnilega grozdja dobiš še dobro vino, če ga na sledeči način pripraviš: Grozdje, ki si ga potrgal vrži kar v stiskalnice ter mošt kolikor mogoče odtisni. Ta mošt deni v sod, ki si ga z žveplenim dimom močno zapuhal. Med vlivanjem mošta v sod, tega tlu pa tam stresi, da bo mošt plonkal in se nasrkal žveplena dima. Ko deniš v sod do polovice mošta, zažveplaj ga vdrugič in nato napolni. Žvepleni dim (žveplena sosislina) zabrani moštu vrenje in zato se bo kmalu vsa nesnaga in tudi one glive, ki so prouzročile gnitje, vlegla na dno posode. Mošt se toraj včisti. Ko si to dosegel, odtoči mošt v drugi sod ter dodaj mu drozja od najboljšega vina, ki bo prouzročilo polagoma vrenje. Kedar pretakaš pride naj mošt čim bolj v dotiko s zrakom. Če je mošt iz črnega grozdja, deti ga moraš na dobre črne tropine.

„Nar. G.“

Koča za shrambo zelenjave po zimi napravi se z majhnimi stroški na sledeči način: Na najbolj solnčnem kraju, če mogoče pod kakim zidom izvrže se približno 1 m globoka jama. Dolgost in širnost te jame odvisi od velikosti koče, ki jo hočemo imeti. Po sredi nad to jamo postavi se približno 2 m visoka greda, ki se pritrdi od zadej na močan steber, spredaj pa na dva stebra, ki sta zbita v „škarje“. Od vrha zemlje nasloni se na to gredo nekoliko stebričev, ki se pogrnejo ali s starimi deskami ali pa z vejevjem. Vrh te strehe denemo še za kakih 30 cm na debelo slame ali listja in nato še nekoliko izkopa zemlje. Zadej je zatakni kočo z dvojnim vejevjem, med katero se napešta listje, spredaj pa je pustiti med stebroma, zbitima v škarje, vrata, ki se zataknejo z deskami. Pred vratmi napraviti je stopnice, da se pride lažje v kočo. Okoli koče napraviti je majhen jarek, po katerem voda odteka. Tako napravljena koča je precej gorka in služi osobito za shrambo korenstva, šelina, najboljša pa za poganjanje zimskega radiča. Seveda je deti pod tega prej nekoliko konjskega gnoja, ki napravi gorkoto.

„Nar. G.“

Jernejske številke.

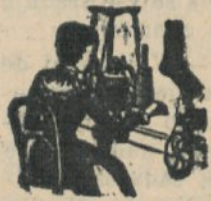
30. september.

T. 39 45 62 89 75
Linc. 53 43 71 14 20

Rojaki!

kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

5 kron in še več se
lahko zasluži.

Tvrdba za domače delo
s pletalnimi stroji išče osebe
obojega spola s pletanjem
na naših strojih. Priprosto in
hitro domače delo za celo
leto. — Posebne izobrazbe
ni treba. Oddaljenost ne
škodi; delo da trdka.

Tvrdba za edomač delo s pletalnimi stroji
Thos. H. Whittick & Com.
PRAGA

Petersko predmestje 7—433
Trst Via Campanile 13—433.

Tržne cene.

Za 100 kg.

Kava: Ceylon . . .	K 294—	do 300—
„ Portorico . . .	260—	280—
„ Santos . . .	200—	230—
Slakdor . . .	80—	86—
Otrobi debele . . .	12:50	14:50
„ drobne . . .	12—	13:50
Petrolij v sodu . . .	42—	43—
„ zaboju . . .	13—	13 50

Moka ogerska:

št. 0 K 29—	št. 1 K 28—	št. 2 K 27—
„ 3 „ 26—	„ 4 „ 25:20	„ 5 „ 23:40
	št. 6 K 22:20.	

I. Juh, krčmar in posest-
nik na Anhovem proda

oreh

3 1/2 m dolg, 25 onč debel.

Iv. Culot

avtoriz. kamnoseški
mojster

ulica Sv. Antona
št. 16, Gorica

priporoča sl. občinstvu
za bližajoči se vernik
duš dan svojo bogato
zalogo raznovrstnih
nagrobnih
spomenikov

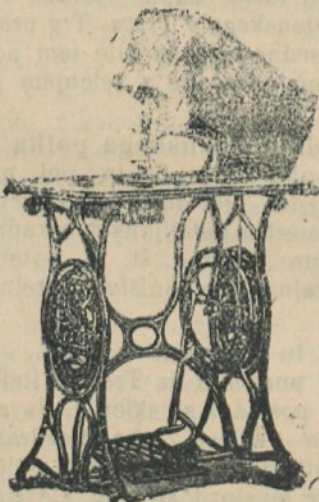
priprostitih in finih.

Cene jako nizke.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev

Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodajai
stroje tud
na teden-
ske ali
mesečne
oboroške.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše
kakovosti.
Priporoča
se slav.
občinstvu.

F. Repolusk
župnik v Št. Vidu p.
Mislinje na Štajersk.
spriduje, da j. ozdra-
vila njegovo 9 let ga
nadlegujočo želodč-
no bolezen edino le
uporaba želodčne
tinkture G. PIC
COLLI-ja, dvornega
zal. Njeg. Svet. in
lekarja v Ljub-
ljani.
Iz najboljšega pre-
pričanja priporoča
vsakemu na želodcu
trpečemu tinkturo za želodec,
katere steklenice stane 20 vin., in se
vnanja naročila izvršujejo točno.

Anton Ivanov Pečenko

Gorica

priporoča svojo veliko zalogo pristnih
belih in črnih vin iz lastnih in drugih
priznanih vinogradov; plzenskega piva
»prazdroj« iz sloveče češke »Meščanske pi-
vovarne«, in domačega žganja I. vrste v
steklenicah, kojega pristnost se jamči.

Zaloga ledu katerega se oddaja le na
debelo po 50 kg naprej

Vino dostavlja na dom in razpošilja
po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske
države v sodih od 56 l naprej.

Cene zmerne. Postrežba poš-
tena in točna. M M M M M M

Ivan Bednařik

priporoča svojo

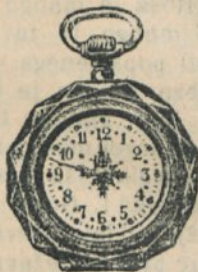
knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Jak. Šuligoj

urar c. kr. drž. železnice
Gospodarska ulica št. 25

Priporoča svojo zalogo raz-
novrstnih žepnih in stenskih ni-
halnih ur na zvon z donečim gla-
som za gostilne, kavarne, dvo-
rane itd. po jako nizkih cenah.

Vsako popravo izvrši hitro,
dobro in po ceni. Za vsako uro
1-letna garancija. Cenike razpo-
šilja brezplačno.

Nadalje priporoča šivalne
stroje najboljše vrste po tvorniških
cenah, a ne kakor posredovalci.

Ferratin in
Ferratose

(tekoči Ferratin)

najboljše krečilo

malokrvnosti

in bledici,

od zdravnikov najtop-
leje priporočeno. Fer-
ratin je v zvezi z be-
ljakom, sestavljen že-
leznat hranilni preparat.

Povečuje tek in
sposobnost prebave.

Nenavadni uspehi.

Pohi se v lekarnah

C. F. Boehringer

und Söhne

Mannheim - Waldhof.

Samo enkrat

poskusi

naj vsakdo kupiti svoje potrebščine pri trdki

J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7,

In nikdar več ne bode iskal drugod boljšega,
lepšega in kakovosti primerno cenega blaga,
kakor se tu dobi.

Došle so uže zadnje novosti modnega
blaga za

pomladansko in poletno se-
zono v nedosegljivi izberi

kakor: krasni okraski za obleke najnovejše
mode, čipke, ovratniki iz čipk, bordure, svile,
pasovi itd. Raznovrstno belo in Jaeger-perilo,
rokavice usnjate in cvrnat, nogavice, krasne
ovratnice, hlačniki, žepne rute, solnčniki, de-
žniki, moderci, predpasniki, domači čevlji itd.
Zaloga je preskrbljena z vsemi potrebščinami
za g. šivilje in krojače, kakor, igle, cvirn,
svile, fodre, gumbke, trakove itd. Raznovrstno
blago za vezenje itd.

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga v Gorici, ulica Vetturini hiš. šte. 9.

Posojuje svojim članom od 1. aprila 1905 dalje:

na menico po 5 1/2%, na vknjižbo pa po 5%

z 1/8% upravnega prispevka za vsacega pol leta. Obrestna mera
za hranilne vloge ostane nespremenjena.

„Goriško vinarsko društvo v Gorici“

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

ima v svojih bogatih zalogah in prodaja M M M M M M M M

naravna in --
pristna vina --

iz Brd, Vipavskega in s Krasa. Razpošilja na vse kraje od
56 litrov dalje. Uzorci vina pošiljajo se na zahtevo. Cene so
zmrne, postrežba točna in realna. Sedež društva je v Gorici,
ulica Barzellini šte. 22.